

JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

Marta Statkiewicz

Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

Uniwersytet Wrocławski

JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

JURYSDYKCJA PAŃSTOWA

- I. wynikająca się z prawa międzynarodowego zdolność państwa do tworzenia i egzekwowania norm prawnym
- II. wywodzi się z suwerenności państwowej (stanowi jej istotną i centralną cechę)
- III. kompetencja prawna państwa do władczego kształtowania sytuacji faktycznej i prawnej osób oraz rzeczy znajdującej się na jej terytorium (lądowym, morskim oraz powietrznym)

JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

USTAWODAWCZA

WYKONAWCZA

SĄDOWNICZA

TERYTORYALNA

PERSONALNA

OCHRONNA

UNIWERSALNA

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

zdolność państwa do kierowania stanowionych przez siebie norm prawa krajowego do określonej osoby, rzeczy lub zdarzenia pod warunkiem, że istnieje pewien uznany przez prawo międzynarodowy łącznik jurysdykcyjny pomiędzy tym państwem, a osobą, rzeczą lub zdarzeniem, do których dana regulacja się odnosi

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

TERYTORIALNA

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

TERYTORYALNA

POWIERZCHNIA
ZIEMI

WNĘTRZE
ZIEMI

WODY

wody wewnętrzne
morze terytorialne

strefa przyległa
szelf kontynentalny
wyłączna strefa
ekonomiczna

PRZESTRZEŃ
POWIETRZNA

STATE'S JURISDICTION - LEGISLATIVE

TERRITORIAL

JEST PEŁNA

wyjątek: immunitet dyplomatyczny i ochrona praw człowieka

JEST WYŁĄCZNA

wyjątek: przypadki wyraźnie dopuszczone przez prawo międzynarodowe (np. umowę międzynarodową)

STATE'S USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA- LEGISLATIVE

TERYTORIALNA - KOLIZJA JURYSDYKCJI TERYTORIALNYCH

ZASADA SUBIEKTYWNEJ
JURYSDYKCJI
TERYTORIALNEJ

ZASADA OBIEKTYWNEJ
JURYSDYKCJI
TERYTORIALNEJ
Sprawa Lockerbie

DOKTRYNA SKUTKU
Sprawa Andrew Meldrum

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

PERSONALNA

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

PERSONALNA

przestrzeganie norm
publicznego prawa
krajowego państwa
obywatelstwa

przestrzeganie
lokalnego prawa
publicznego państwa
przyjmującego (np.
karnego, podatkowego)

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

PERSONALNA - OBYWATELSTWO

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

PERSONALNA – SPOSOBY NABYCIA I UTRATY OBYWATELSTWA

NABYCIE

adopcja

małżeństwo

reintegracja

opcja

naturalizacja

repatriacja

UTRATA

decyzja

rozwiązanie
państwa

połączenie
państw

pozbawienie

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

PERSONALNA - OBYWATELSTWO

EFEKTYWNE
OBYWATELSTWO

Sprawa Nottebohm

OBYWATELSTWO
UNII
EUROPEJSKIEJ

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

OCHRONNA

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

OCHRONNA

pozwała suwerennemu państwo na zastosowanie swojego prawa w w stosunku do cudzoziemców, którzy za granicą popełnili czyn godzący w bezpieczeństwo lub ważny interes tego państwa

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

OCHRONNA

szpiegostwo

falszowanie
pieniędzy

falszowanie
dokumentów
urzędowych

składanie
fałszywych zeznań
przed urzędnikiem
konsularnym

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

UNIWERSALNA

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

UNIWERSALNA

w wyjątkowych przypadkach państwo może stosować swoje prawo karne wobec osób oskarżonych o popełnienie przestępstwa niezależnie od obywatelstwa sprawcy i ofiary, oraz niezależnie od miejsca popełnienia tego przestępstwa

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

UNIWERSALNA

oparta (rzekomo) na
międzynarodowym
prawie zwyczajowym

oparta na umowach
międzynarodowych

USTAWODAWCZA JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA

UNIWERSALNA

oparta (rzekomo) na
międzynarodowym
prawie zwyczajowym

oparta na umowach
międzynarodowych

hostes humani generis:
piractwo, ludobójstwo,
poważne zbrodnie
wojenne, zbrodnie
przeciwko ludzkości

zwalczanie m.in. handlu
dziećmi, terroryzmu,
handlu narkotykami

JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA - WYKONAWCZA

JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA - WYKONAWCZA

**zdolność państwa do egzekwowania swojego prawa
wewnętrznego w granicach swojego terytorium**

JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA - WYKONAWCZA

**W UMOWIE
MIĘDZYNARODOWEJ**

(n.p. Ship Rider Agreements)

AD HOC

JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA - SĄDOWNICZA

JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA - SĄDOWNICZA

**zdolność (kompetencja) sądów danego państwa do
orzekania w sprawach z tzw. elementem obcym**

JURYSDYKCJA PAŃSTWOWA - SĄDOWNICZA

SPRAWY
KARNE

SPRAWY
CYWILNE